

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 19 του Μάρτη 1906

ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 190

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΦΥΛΛΟ:

KARL. DIETERICH. 'Η αναγέννηση της Νέας Ελλάδας.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ. 'Από τον κόσμο του Σαλονιού. — 'Η 'Ενάρετη!

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ. Κάτον από την θύρη (δράμα).

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ. 'Επιστήμη πρωτομάθητη — 'Αθρόατος Μηχανισμός (συνέχεια).

Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ. Οι Σιές μου.

Δ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ. 'Επιστημονικές μελέτες — 'Ο 'Ασπιός και η προστασία του από το Νόμο.

ΑΞΙΟΧΟΣ. Μειάφω. 'Ηλία Π. Βοντιερίδη.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Κώστας Γαζίας, Ρήγας Γκόλφης.

Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και Πράγματα ('Ο Ραλ λάκος στο Βόλο — Οι κακοκοκοκοράδες — Αίλουροι, πύθηροι και σκυλιά του 'Αργιούτη — Τό Ψυριωτάκι — 'Ο απόγονος των προγόνων του — Τό «'Αστύ»).

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΦΟΝΗΠΑΖΑΡΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

DR. KARL. DIETERICH

Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

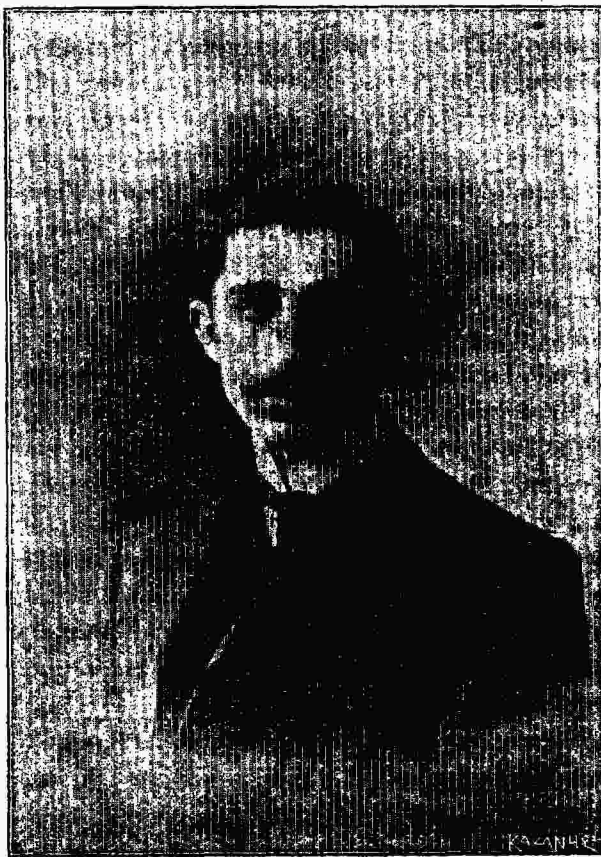
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

«Τό «γνώθι σεαυτόν» είναι το πρώτο βήμα προς την καλλιτέρευσήν.»

Είναι μια χαρακτηριστική ειρωνία της τύχης και έχει μια βαθύτατη ψυχολογική σημασία το γεγονός ότι οι δύο λαοί της Ευρώπης οι οποίοι καυχώνται ότι κατάγονται απ' τους δύο μεγάλους πολιτισμένους λαούς της αρχαιότητας, οι 'Ιταλοί κ' οι νεοέλληνες, έχασαν αρκετό χρόνο ως που να έλευθερωθούν από τα δεσμά της πνευματικής επιρροής των προγόνων των, εκεί όπου αυτή απειλούσε να τους γίνει τυραννία. 'Η 'Ιταλία, ο αρχαιότερος λαός της δυτικής Ευρώπης, επέλευσε ακόμα με τα πνευματικά και γλωσσικά δεσμά του Λατινισμού, τον καιρό που οι Γάλλοι, 'Αγγλοι και Γερμανοί είχαν πια παραγάγει δική τους καθαρή εθνική φιλολογία· ή 'Ιταλική φιλολογία αρχίζει μόλις κατά το τέλος του δεκάτου τρίτου και στις αρχές του δεκάτου τετάρτου αιώνα, κ' είναι ως επί το πλείστον ιδιωματούχια· γιατί και κεί η γλώσσα του λαού επάλεψε πολύ με το λατινισμό, προ της τελειοτικής νίκης της.

'Εντελώς αντίστοιχη εικόνα μας παρουσιάζει στην ανατολική Ευρώπη η γέννηση της νεοελληνικής γλώσσας και φιλολογίας κ' η χρονολογική της

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

Δ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

(Ρήγας Γκόλφης)

σχέση με τις γλώσσες και φιλολογίες των λοιπών λαών της ανατολικής Ευρώπης, των Σλαύων και Ρουμάνων. Κι' αν σκεφθούμε πως όλοι αυτοί οι λαοί μπήκαν στο φως του πολιτισμού πολύ αργότερα από τους λαούς της δυτικής Ευρώπης, πως η νεορούσικη γλώσσα μπαίνει στη φιλολογία και διώχνει την αρχαία σλαβική μόλις κατά τα τελευταία πενήντα χρόνια του δεκάτου ογδόου, ή δε σερβική μόλις κατά την αρχή του δεκάτου εννάτου αιώνα και ότι οι Ρουμάνοι ακόμα τα δεκαέξι τελευταία χρόνια του δεκάτου εννάτου αιώνα παλεύουν για τη διαμόρφωση της φιλολογικής των γλώσσας, δι' θά μας φανή καθόλου παράξενο πως οι Έλληνες, τους οποίους πιέζει το διπλό βάρος του βυζαντινισμού και του αρχαίου ελληνισμού όσον αφορά τη γλώσσα, ακόμα και σήμερα μάχονται για το γλωσσικό των εθνικό ιδανικό και μάλιστα μόλις εδώ και είκοσι χρόνια. 'Απ' όλα αυτά βλέπουμε πως βρίσκονται στην ίδια μοίρα με τους 'Ιταλούς· ότι για κείνους ήταν ο δέκατος τρίτος και δέκατος τέταρτος αιώνας, για τούτους είναι ο δέκατος εννάτος κι' ο είκοστός, αν λάβουμε βέβαια υπ' όψη μας την κατώτερη θέση της ανατολικής Ευρώπης ως προς τον πολιτισμό, και τη πολιτική

και εθνογραφική 'ασημότητα προ πάντων δι' τον πνευματικό διασπασμό των 'Ελλήνων.

Γιατί τα γεγονότα αυτά έκαμαν ώστε, ένα μικρό φύτρο μιας εθνικής γλώσσας και φιλολογίας το οποίο έφύτρωσε κατά το δέκατο έκτο αιώνα στη νήσο Κρήτη, να μη μπορέσει να αναπτυχθώ, μέσα στη θύελλα των κατόπι χρόνων κ' έτσι εξηγείται το πως μόλις σήμερα επαναλαμβάνονται οι τάσεις εκείνες.

'Απ' αυτό τον ιστορικό παραλληλισμό βγαίνουν δυο πράγματα για τους Έλληνες. Πρώτον, ότι δεν πρέπει ν' αποδοθώ, όπως και πράγματι έγινε, σε μιάν ιδιαίτερη κατώτερη πνευματική ανάπτυξη το ότι αργά εξέσπασεν ή πάλη για τον εθνικό τους πολιτισμό, και δεύτερο, ότι το ίδιο αποτέλεσμα και στις δύο περιπτώσεις πρέπει νάχη και την αυτήν αίτια.

'Ενας Ρωμανιστής έδωσε αρκετά ικανοποιητική απάντηση στο ζήτημα για ποιο λόγο ή λαϊκή φιλολογία στην 'Ιταλία άρχισε τόσο αργά. Τον βλέπει άφ' ενός στην έλλειψη μεγάλων περιληπτικών ιδεών και αισθημάτων και άφ' ετέρου στην τρανή υπεροχή του νοῦ (της πνευματικής φιλολογίας) εἰς βάρος του αισθήματος και της φαντασίας. 'Οποιοσ δέ έχει αντιληφθώ την πνευματική τάση των βυζαντινών χρόνων δεν μπορεί να αμφιβάλλη ότι ή δικαιολογία που δόθηκεν άπάνω στο ζήτημα αυτό ισχύει επίσης και για τον 'Ελληνισμό, και τόσο περισσότερο πρέπει να ισχύη, όσο δυνατότερες είναι οι επιδράσεις του βυζαντινισμού στον πνευματικό βίον ενός λαού τον όποιον δεν χωρίζει από τον μεσαιωνά του καμιά αναγέννηση.

Τέλος ή πνευματική όμοιότητα του αρχαίου 'Ιταλισμού με τον νεοελληνισμό μας δίνει και τρίτο συμπέρασμα, ότι ή πνευματική επανάσταση της 'Ελλάδας, όπου την βλέπει ο προσεκτικός παρατηρητής και γνώστης των εσωτερικών σχέσεων της, έχει την ίδια σημασία για την ανατολική Ευρώπη, όσον άρραξ τον πολιτισμό, την όποιαν έχει για τη Δύση ή χειραφέτηση της 'Ιταλίας από το λατινικό της παρελθόν. Είναι το τελευταίο γεγονός της εθνικοποίησης των νοτιανατολικών Ευρωπαίων λαών και της χειραφέτησής των από το βυζαντινό μεσαιώνα. Γι' αυτό πρέπει κανείς να εξετάσθ από μια τέτια ύψηλή άποψη το ζήτημα αυτό, και ή επισκόπηση του κινήματος το όποιον γίνεται στο νεοελληνισμό εμπρός στα μάτια μας, θά κινήση πολύ το ενδιαφέρον του ιστορικώς μορφωμένου, άφου μάλιστα σ' αυτό το κίνημα μπορεί να εῖρη ένα χειροπιαστό, έστω και μικρό παράδειγμα ιστορίας πολιτισμού. 'Η πάλη για ένα εθνικό πολιτισμό έχει πια ξεσπάση στην

* K. Vossler, στο περιοδικό για τη συγκριτική ιστορία των φιλολογιών. Νέα έκδοση 31, 51.